

Bo tillsammans

Nyhetsblad från Kollektivhus NU, föreningen för bo- och byggemskaper. Nr 66, maj 2023

Bygg och bo tillsammans – lagra minst 500 ton koldioxid

Trelleborg har hittills inte varit en ort på bygg- och bogenemskapernas karta. Men på det gamla stationsområdet Övre skapas nu en unik stadsdel.

Stationsområdet ligger precis mitt i stan med nya möjligheter. I projektet "T4 (Tillsammans med trä & tegel i Trelleborg)" finns det exempelvis plats för en liten bogenemskap som själv vill bygga.

Varje våningsplan på 235 kvm kan användas för upp till sju bostäder (även om de då blir ganska små) och/eller gemensamma utrymmen. Det finns inga fasta väggar inne i huset och inget hindrar att två eller flera våningar, eller till och med hela huset, används för en enda verksamhet.

Projektet "T4 Övre", utformat av Omniplan, är unikt på två sätt. Det första är idén att göra ett skal och överlåta åt dem som vill vara med i projektet att fylla skalet med innehåll – bostäder, lokaler eller en kombination. Det är inte en byggemenskap, där gruppen bildas innan projektet finns, men en "byggherregemenskap", där de som bestämmer sig för att vara med, tillsammans bygger huset och sedan gör precis vad de vill med sin del.

Det andra handlar om en ny syn på hur städer ska utformas. Byggnader och byggande står för runt 40 procent av de globala CO₂-utsläppen. Vi måste därför se våra städer som en potentiell lagringsplats för CO₂ i stället för en utsläppskälla. Huset får grundläggning, stomme och isolering med mera av trä och kommer att byggas helt utan betong och konstruktivt stål och så långt möjligt utan plast, mineralull, aluminium och andra ohållbara material.

Genom att kliva in i projektet före

Byggherregemenskapen T4 sedd från gården. Huset kan bli många lägenheter eller en enda stor gemenskap. De som engagerar sig i projektet avgör tillsammans. Källa Omniplan

byggstart kan man spara den vinst- och riskmarginal på 10-20 procent, ibland mer, som finns i alla kommersiella projekt. I stället är man med i en tredimensionell fastighetsdelning och tar därefter sin andel av de faktiska kostnaderna – och har motsvarande inflytande över hur projektet utvecklas. Eftersom man äger sin del av huset som en egen fastighet finns det nästan inga gränser för vad man kan göra med den, så länge man respekterar sina grannar.

Trelleborg är en charmerande småstad med stora planer och en förvånande vitalitet, en halvtimme

från Malmö C och en styv timme från Köpenhamn. Tomten är i bästa läge. Granne med biblioteket vid Stortorget, mitt emot Stadsparkens utvidgning, vid det nya gångstråket från centrum till sjukhuset och den norra delen av staden.

Lanseringen av projektet TT4 startade i april 2023 och nu pågår intensiva veckor med att hitta intressenter för att kunna utnyttja markanvisningen.

STAFFAN SCHARTNER, OMNIPLAN
Mer info om projektet finns på www.t4ovre.se.

Kontakt och intresseanmälningar till info@omniplan.se, tel 08 442 32 30

Ny styrelse och nya intresserade aktörer

Tyvänn har Kollektivhus NU och Coompanion Östergötland precis fått avslag från Allmänna arvsfonden på vår ansökan om medel till ett projekt för att stötta tillkomsten av nya bogemenskaper för och med seniorer. Vi får fundera på om vi kan ändra något i projektupplägget och ansöka igen, från arvsfonden eller från något annat håll.

Desto mer glädjande är att vi åter haft ett välbesökt årsmöte med efterföljande idébyttardag, denna gång i de fina kollektivhusen UnderSammaTak respektive Majbacken i Göteborg. Och fått en styrelse med två nya ledamöter. Styrelsen har nu ledamöter från Hammenhög, Borås, Linköping,

Stockholm och Falun – vilken bra spridning.

Vi ser ett nytt intresse för bogemenskaper från olika privata företag och entreprenörer. Stefan Fölster, tidigare bland annat chefsekonom på Svenskt Näringsliv, har skrivit en rapport där han argumenterar för bygg- och bogemenskaper som hävstång för socialt hållbar bostadsförsörjning. De privata bostadsbolagen Colive och Heba har tillsammans med de kommunala Helsingborgshem och Uppsalahem bildat ett colivingförbund som arbetar för ett hållbart regelverk med förutsättningar för seriösa och långsiktiga colivingaktörer.

Kollektivhus NU kommer att

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Nästan hela den nya styrelsen i Kollektivhus NU. Ulrika Egerö, Linnea Wesslund, Rolf Ericsson, Eva Mertel Högberg, Tore Wizelius och Ulla Immler.

följa initiativen och se om det skulle kunna vara till nytta för oss och våra medlemsföreningar med någon form av samarbete.

ULRIKA EGERÖ, ORDFÖRANDE

Nya kontakter och idéer

Vintern hade ännu inte släppt greppet i Göteborg. VI byltade av oss tjocka kappor och jackor och bytte grova skor till inneskor och strumpläst. Trettioåtta personer från 23 olika kollektivhusföreningar samlades i UnderSammaTaks matsal, bjöds på kaffe och bulle och hann mingla en kort stund före årsmötet.

Några bekanta hann jag prata med, bland annat Axel och Dorothee från Tyskland, som försöker få igång ett kollektivhus i närheten av Bonn sedan ett tiotal år, men intresset verkar svalt där. Jag har träffat dem flera gånger hos oss i Dunderbacken i Stockholm på deras studieresor i Sverige.

Mötet gick välordnat till, lett av Amanda Lindstedt. Ingen fråga ledde till kontroverser men stort intresse fanns för frågan om höjning av medlemsavgiften. Förslaget att fördubbla årsavgiften blev inte po-

sitivt mottaget. Mötet antog styrelsens förslag om samma avgifter för 2024 som i år. En annan fråga som ledde till diskussion var frågan om att vi skulle ha insyn i översiktsplanerna för kommunal utbyggnad och förändring. Också frågan om skatterättsliga regler togs upp, men då det inte berörde så många kollektivhus, dog debatten ut.

Efter mötet visades vi runt i huset gruppvis. Jag noterade små detaljer som visar att huset är nytt; till exempel att fönsterhakarna är mycket modernare än i vårt 13 år gamla hus, materialen ljusare. De stora cykelrummen imponerade på mig med sina dubbla upphängningsanordningar liksom det stora aktivitetsrummet med skåp utmed långväggen för förvaring av grejer till olika aktiviteter; pyssel, bordtennis, dans, yoga och så vidare.

Middagen blev en mycket fin överraskning. Är man på Väst-

kusten ska det naturligtvis vara fisk. Till det hembakat bröd och diverse läckerheter att strö över grytan som räkor, dill och citron. Jag råkade äta en fiskgryta dagen innan, men detta var läckert och jag kunde känna smaken av fiskarna, både torsk och lax. Ljuvligt gott!

Idébyttardagen gick av stapeln i kollektivhuset Majbacken, där ungefär 25 personer hade samlats. Det kända upplägget med olika ämnen fördelades runt sju bord och vi fick välja vilka frågor vi önskade debattera. Frågor som diskuterades var rekrytering av boende, organisering av matlag, uthyrning av gemensamma lokaler för privata ändamål, medlemsdemokrati, konflikt hantering, bokföringsprogram och digital lagring av filer. Debatterna var rätt livliga. Jag hann inte se mycket av Majbackens hus, men att det hade 40 år på nacken (eller mer) var uppenbart.

Nya kontakter knöts, idéer byttes och en mycket fyllig frukost kunde köpas. Så ska det vara. Kommer nog nästa år också.

Tack Kollektivhus NUs styrelse, UnderSammaTak och Majbacken.

IRENE KAPPER
KOLLEKTIVHUSET DUNDERBACKEN

Majbackens trevliga lokaler fungerade bra för idébyttardagen. Foto Kerstin Kärnkull.

I kollektivhuset förverkligades drömmarna

Maj Wetterstrand berättar om sina nio år i kollektivhuset Orion som nyinflyttad från Finland. Nu bor hon sedan snart trettio år i kollektivhuset Färdknäppen.

Tack vare kollegerna i Kvinnors Byggforum kände jag till Stockholms stads kollektivhuskö när jag, som nyinflyttad från Finland 1982, sökte bostad för mig och min dotter.

Jag hade redan varit på studiebesök i Stolplyckan i Linköping och blivit tagen av sättet att bo kollektivt med vuxna och barn, laga gemensamma middagar och hjälpa varandra med smått och gott.

Redan på hösten samma år blev jag kallad till möte på Stockholmshem, byggherre för hela kvarteret Orion i söderförorten Fruängen, och fick veta att vi blivit anvisade en hyreslägenhet. Vårt hus var det första av sex punkthus som alla skulle vara så kallade familjekollektiv.

DE SEX HUSEN var identiska. En stor tvättstuga skulle stå på gården där det även skulle finnas ett rum för kontaktkommittén, ett gemensamt organ för alla hus. Varje hus skulle ha 22 lägenheter i olika storlekar, få ettor och tvåor, många treor och några fyrrummare.

På mötet fick vi bestämma storleken på de kollektiva ytorna. Vi kom överens om att de två fyrorna på bottenplanet skulle passa för detta och fick som hemläxa att föreslå rum för de gemensamma funktioner som behövdes.

Eftersom vi skulle äta tillsammans behövdes kök och matsal. Även ungdomsrum, bibliotek, bastu och fotolabb stod på vår lista.

En hörnlägenhet på 84 kvadratmeter och stor balkong blev vår.

kollektivhuset Elsa Beskow/Orion är det nära till naturen.

Två sovrum, stort kök och ett ljust vardagsrum.

Stockholmshem förverkligade våra drömmar och planer. De skrev även stadgar för vår kollektivförening som vi döpte till Galaxen.

Vi flyttade in strax före jul 1984. Alla rum var tapetserade enligt mina anvisningar. På bottenplan var det gemensamma kollektivköket utrustat med gängse storköksmaskiner.

Ungdomsrummet möblerades raskt med begagnade soffor och bord. Min dotter skänkte sin skivspelare med pickup. Den var inte brukbar många dagar. Även småbarnen hade tillgång till rummet tills lås skaffades.

NÄR JAG INSÅG att vi var 15 ensamstående mammor med barn förstod jag varför just vi hade fått flytta till det första huset. Vi var i akut behov av bostad. Bland de övriga grannarna fanns ett äldre par med tre hemmaboende barn, där mamman ville starta matlagningen. Vi gjorde ett veckoschema med frivilliga krafter. De som ville äta måste också laga mat. Några familjer ville inte delta. Det visade sig att middagarna blev stökiga med så många barn med olika typer av uppfostran.

Stockholmshem hade inte tänkt på några obligatoriska uppgifter för oss. Vi hade inga stadgar för de gemensamma uppgifterna. Både matlagningen och städningen av de kollektiva ytorna (cirka 200 kvm samt trapphuset) sköttes helt frivilligt. Med tiden märkte vi att det inte fungerade. Matlagningen sinade, trapphuset blev skräpigt.

Den gemensamma maten fungerade fram till sommaren 1985. Efter det åt vi tillsammans sporadiskt. Men vi hade lärt känna varandra lite bättre.

Tredje året startade vi en sycirkel som leddes av en av mammorna som var skräddare. Fyra mammor deltog. Jag fick lära mig att sy både byxor och anorak genom enkla pedagogiska metoder. Redan följande vinter hade dottern och jag på oss röda slalomkläder när vi åkte utför i Åre.

Fotolabbet blev en rolig plats för

Kollektivhuset Elsa Beskow i Fruängen består av sex punkthus. Tidigare kallade man sig Orion.

mig och en yngre granne som ledde mig in i mörkrummets mysterier. Med tiden blev vi goda vänner med hans familj och jag fick äran att bli sonens gudmor. De tog även över lägenheten när det var dags för mig att flytta från Fruängen.

Mycket goda vänner blev vi också med två systrar och den ena systemens son. Vi började äta middagar hos varandra varannan lördag, det blev en ljuspunkt i helgen.

Det var mycket låg omsättning på lägenheterna. Vi trivdes. Många blev vänner, mammorna hjälptes åt att passa barnen. Jag satt barnvakt hos en granne, som fick en ledig kväll då och då.

Bland de större barnen förekom intriger och dåliga hyss. Två systrar hyste agg mot en väluppfostrad pojke och förstörde låset till hans hem med lim. Min dotters cykelsadel blev sönderskuren av någon.

Min dotter blev vuxen och flyttade, jag saknadtjocka kappar e henne och började trivas sämre i huset. Det blev problem med familjevåld, misskötsel av kontaktkommittén och stölder i tvättstugan.

ÅTERIGEN GENOM EN kollega och vän i Kvinnors Byggforum fick jag veta att ett nytt kollektivhus var på gång. Det skulle vara för vuxna över 40 utan hemmavarande barn och låg på Söder. Vi skulle ha gemensamma middagar varje vardag. Toppen, tänkte jag och sände min ansökan till styrelsen.

Sommaren 1993 gick flyttlasset till Färdknäppen, en liten studiolägenhet på 45 kvm, ett nytt kollektiv och ett helt nytt liv som snart pågått i 30 år.

TEXT OCH FOTO: MAJ WETTERSTRAND
PENSIONERAD INREDNINGSARKITEKT

Kollektivhus i Berlin

Samma frågor, andra lösningar

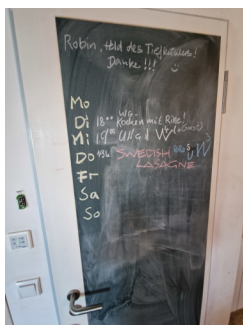
I april tog en liten grupp från Färdknäppen i Stockholm tåget till Berlin. Ett besök på kollektivet Spree WG blev en höjdpunkt på resan.

Laddade med nyinköpta ingredienser till en vegetarisk lasagne kommer vi – åtta personer från Färdknäppen – till kollektivet Spree WG (Wohngemeinschaft) i stadsdelen Mitte. Vi ska träffa Michael LaFond, en av nyckelpersonerna i Berlins kollektivhusrörelse, och några av hans grannar för att få veta mer om deras hus. Men först ska vi laga middag åt dem!

Köket är stort och ganska avskalat, med golv av grå betong. Här finns en köksö med arbetsbänkar, spis, vask och diskmaskiner. Längs den ljusgröna kortväggen finns förvaringsskåp, ugnar och kyl/frys, med utrymme för både gemensamma och privata grejor. I andra delen av rummet står ett långbord kantat av en blandad uppsättning stolar. Här finns plats för ett tjugotal personer. Höga fönster vetter mot trädgården och floden Spree en bit längre bort.

Kollektivet omfattar två våningsplan och består av tolv lägenheter, ettor till treor, 25 till 80 kvadratmeter. Här bor 15 vuxna och fyra barn/ungdomar. De flesta lägenheter har ett litet kök eller något slags kokvrå, men vanligast är att laga och äta alla måltider i kollektivets kök. Från köket leder en trappa upp till ett stort gemensamt vardagsrum.

När Michael har visat oss tillrätta bland knivar, kastruller och kryddor sätter vi igång med kvällens måltid. Det går som på räls! Rutinerna från Färdknäppsköket funkar bra på bortaplan också, konstaterar vi nöjt medan formarna puttrar i ugnsvärmen.

Matanmälan via en svart dörrtaola.

Färdknäppsgruppen diskuterar matlagningen tillsammans med Michael LaFond, en av de boende i kollektivet Spree WG och cohousingaktivist i Berlin.

När maten är klar har ytterligare en handfull vuxna och tre barn anslutit. Samtalen runt bordet handlar om vardagsliv i huset – om mat, ekonomi, inflyttning av nya hyresgäster och mycket annat. De frågor som är aktuella i Spree WG är ungefär desamma som hos oss, men lösningarna är annorlunda.

Matlagningen är ett exempel.

Grundtanken här är att middag serveras alla dagar. Det finns en uttalad förväntan om att alla ska turas om att laga. Samtidigt grundas organisationen på frivillighet. Den som vill laga middag antecknar det på en griffeltavla i köket. Den som vill äta skriver dit sina initialer, så

Svenskgruppen på terrassen till huset där kollektivet Spree WG har tolv lägenheter i två av husets åtta våningar. Terrassen är gemensam för alla som bor i huset.

att matlagaren vet ungefär hur många som kommer. En handkassa för maten finns i en burk i köket. Där kan de boende ta eller lägga pengar, utifrån vad de själva tycker är rimligt. Med några års mellanrum brukar det behövas en diskussion om matekonomi och balans mellan ätande och betalning. Systemet bygger på tillit, sammanfattar Michael. Man betonar flexibilitet och vill undvika byråkrati i kollektivlivet.

Färdknäppens modell, där matlagen gör paus på helger och under sommaren, väcker viss förvåning: "Hur gör ni då, går ni ut och äter?"

De flesta som flyttade in då huset var nytt 2014 bor fortfarande kvar, men just nu har en ledig lägenhet annonserats ut på hemsidan för kollektivboende i Berlin. Rekryteringen av nya medlemmar är en noggrann process, som beräknas ta två till tre månader. Kandidaterna ska presentera sig, intervjuas och dessutom komma och delta i matlagning.

Huset där kollektivet ligger ingår i en grupp på tre åttavåningsbyggnader. De byggdes på mark som tidigare var en del av "ingenmanslandet" nära dåvarande Berlinmuren. Byggsprojektet var ett privat initiativ, som uppstod ur lokala protester mot det byggande av lyxlägenheter vid floden som drog igång efter murens fall. En förutsättning var att allmänheten fortfarande skulle ha tillgång till grönskan och flodstranden.

De blivande hyresgästerna finansierade delvis bygget genom att köpa andelar i projektet. De var aktiva i planeringen. När husen var klara bildade man en kooperativ boendeförening, där kollektivet ingår som en undergrupp. För att bli medlemmar i kooperativet betalar hyresgästerna en summa, andelen betalas tillbaka om man flyttar. Den kooperativa föreningen hyr ut lägenheterna och sätter hyrorna. Tanken är att man ska betala vad det kostar, inte mer. Hyran ligger idag en bit under genomsnittet för Berlin. I husen finns också lägenheter som har köpts ut och därmed kan säljas på bostadsmarknaden. Det har lett till en del konflikter inom den kooperativa föreningen.

Gemensam middag med de boende i Spree-WG och den svenska besöksgruppen.

På taken finns gemensamma terrasser. Övriga lokaler som är gemensamma för de tre husen ligger på bottenvåningen och används för alla möjliga aktiviteter.

Under middagen blir vi nerbjud-

na för att lyssna på en trio som repeterar, innan vi ger oss av.

Vi gnolar på "Bei mir bist du schön" på hemvägen.

TEXT: MARGARETA EDLING

FOTO: BESÖKSGRUPPEN

En trio bjöd in oss för att lyssna på medryckande musik i musikrummet som ligger i husets gemensamma bottenvåning.

Senaste nytt på forskningsfronten

Aldrig har intresset för bygg- och bogenheter varit så stort som nu. Kanske inte bland politiker, men när det gäller forskning och utveckling. Listan på pågående projekt är lång.

I projektet **“Bygatan”** samarbetar tre byar; Andreastorpets Vänboende, Bysjöstrand Ekoby och Röstånga R:ekoby. De har fått möjlighet att jobba, lära och utveckla olika byggprojekt tillsammans med stöd av innovationsmyndigheten Vinnova. Föreningen för Bygggemenskaper ansvarar för utvecklingsarbetet och nationell och internationell spridning. Arbetet startade vid konferensen Socialt Byggande i Floda, Göteborg 2021 och pågår till och med hösten 2023.

*

I projektet **“Bostadsinnovationer underifrån”**, med finansiering från Vinnova, ska tidigare forsknings- och innovationsprojekt om alternativa boendeformer tas till vara för att konkret skapa bygg- och bogenheter för och med ekonomiskt svaga grupper. Projektet leds av *Jaan-Henrik Kain*, Göteborgs universitet tillsammans med bland andra Föreningen för Bygggemenskaper och Söderhamns kommun. Projektet har fått särskilt stöd för att

FOTO: ANNA BERGLUND

Några deltagare i projektet **“Egnahem för alla”** utformar ett gemenskapshus som ska bli områdets hjärta.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Workshop kring den blivande bygggemenskapen i Bysjöstrand.

undersöka hur idéburen och gemensam bostadsförsörjning kan spridas bredare.

*

Egnahemsfabriken och Orust kommun ska i samarbete med Ekobanken och Mikrofonden utveckla ett tredje sätt att lösa bostäder åt fler. Målgruppen för projektet **“Egnahem för alla”** är de som vill skapa sin bostad genom eget arbete, med särskilt fokus på grupper som har det svårt på bostads- eller arbetsmarknaden. *Tinna Harling* är projektledare och Vinnova stöder. Just nu pågår arbetet med att förverkliga planerna i Husebybergen i Ellös.

*

Många hävdar att alternativa boendeformer, som **“bogenheter”** eller **“collaborative housing”**, är extra lämpliga för att möta olika hållbarhetsutmaningar. I det Formas-stödda projektet **“Möjligheter och hinder för hållbarhet i alternativt boende”** undersöker en forskargrupp, ledd av *Pernilla Hagbert* och *Henrik Gutzon Larsen*, hur alternativa boendeformer kan bidra till att uppfylla ambitiösa hållbarhetsmål och vilka hinder och möjligheter som finns.

Projektet bygger på en analys och jämförelse av idéer och praktiker i Sverige och Danmark. I ett

första steg görs en bred kartläggning av alternativa boendeformer i Sverige, bland annat med stöd av Kollektivhus NUs listor. En **“Kunskapsgrupp för alternativa boendeformer”** har skapats vid Chalmers för att stötta med kunskap om hur man skulle kunna utveckla alternativa boendeformer för en svensk bostadsmarknad.

*

I projektet **“CO-HOPE”** med bas vid Lunds universitet undersöks hur bogenheter har fungerat under pandemin, vad boendeformen kan bidra med och hur den kan spridas. Boende och bogenheter i Sverige, Finland, Österrrike, Frankrike och Spanien ska studeras. Nästa steg blir att utveckla en deltagande designprocess för bogenheter som kan skapa billiga bostäder, hälsa och social integration. Projektet bygger på ett samarbete mellan universitetsforskare, frivilligorganisationer som Kollektivhus NU, samt privata och offentliga organisationer, och finansieras av Urban Europe.

*

Ett pågående Vinnova-projekt, **“Dela bostad – hem för fler?”** handlar om hur det befintliga bostadsbeståndet kan utvecklas och

fungera bättre både i relation till delat boende och människors upplevda ensamhet i olika skeden av livet. Kan beståndet uppdateras exempelvis i samband med renoveringar och fungera bättre för fler?

Projektet drivs i samarbete mellan Lunds universitet, Uppsala kommun och White Arkitekter med flera. Företaget "Ett tak" är projektledare och koordinatör. Projektet ska pågå till sista juni 2026.

*

I Europa är "Community-led/colaborative housing" samlingsbegrepp för olika initiativ baserade på självorganisering och kollektiva lösningar, som till exempel kooperativa boendeformer, byggemenskaper och co-housing.

I augusti 2022 startade forskningsprojektet "Hur kan förutsättningarna för socialt hållbara boendegemenskaper förbättras?" Elisabeth Ahlinder, Ida Borg och Anna Granath Hansson vid Forum för Bostadsforskning i Stockholm har fått anslag från Formas för projektet. I april genomfördes ett seminarium med de första resultaten i projektet och ett nytt seminarium kommer sent i höst. Projektet avslutas under 2024.

*

Community-led housing handlar om ett samspel mellan lagstiftning,

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Anna Brandt Österby från Roskilde kommun berättar om ett självbyggeriprojekt för det nordiska nätverket för bygg- och bogemenskaper (KO BB).

finansiering, kommunal planering och dialog med startargrupper och lokala föreningar av olika slag.

Kerstin Kärnekull och Ingela Blomberg har fått stöd från forskningsstiftelsen ARQ för att beskriva hur denna tredje sektor har vuxit fram i Danmark, Österrike/Wien och Nederländerna genom intressanta exempel med lärdomar för Sverige. Projektet "Brukardriven boendeutveckling" kommer att vara klart hösten 2023. Ingela avled i höstas och Kerstin kommer att slutföra projektet.

*,

Ett nordiskt nätverk, KO BB, för bygg- och bogemenskaper bildades förra året och möttes i Helsingfors (se Bo tillsammans nr 64). Nätverket, där Kollektivhus NU ingår, har fått medel från DEMOS/Nordisk Kulturkontakt och ska träffas i Roskilde, Trondheim och Göteborg

2023. Målet är att etablera nätverket och ordna en större träff under 2024.

*

Arkitektkontoret Fragment i Oslo har påbörjat en insamling av planlösningar för gemensamma utrymmen i bogemenskaper och kollektivhus. De vill skapa en "Co-housing Floor Plan Manual", inspirerade av liknande handböcker för utformning av vanligare bostäder.

FÖRHOPPNINGSVIS kommer alla dessa projekt och initiativ att bidra till att kunskapen ökar om alternativa boendeformer och vad de kan ge, hos politiker, allmänhet och i bygg- och förvaltningssektorn. Och att kunskapsuppbyggnaden också leder till många, många projekt runt om i Sverige.

Alternativen behövs.

TEXT: KERSTIN KÄRNEKULL

Boföreningen Framtiden har bytt e-postadress och domän

Boföreningen Framtidens hemsida finns nu på Boframtiden.nu och e-postadressen är info@boframtiden.nu Efter covid och att hemsidan låg nere rätt länge, så är alla "nyheter" och information på hemsidan mer "gammalheter" och inaktuellt, men nu håller vi att uppdatera den.

Saknaden efter vår förra ordförande Ingela Blomberg är stor, men vi jobbar på för att hålla kontakt med bostadsbolag (Familjebostäder och Svea fastigheter) i hopp om att det kan bli nya kollektivhus i Stockholmsområdet. Dock är ju plan- och byggprocessen lååång, det kommer att dröja flera år innan vi har ett konkret projekt att jobba med.

METTE KJÖRSTAD, ORDFÖRANDE I BOFÖRENINGEN FRAMTIDEN.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Byggemenskapen/bogemenskaper/kooperativet "De Warren" i Amsterdam hade inflyttningsfest den 22 april. I huset finns en trappa som går igenom alla våningar på ett egensinnigt sätt.

Starta en högläsningbokcirkel

FOTO: GUNNAR ERIKSSON

Högläsningssgrupp i Blomstret. Annika Almqvist läser och Ann Carlsson, Lisbeth Rosberg och Katarina Enoksson lyssnar

Att bo i kollektivhus gör livet lättare och roligare. Mycket kan man göra tillsammans. Inte bara laga mat och städa. I Blomstret var vi några som startade en bokcirkel för åtta år sedan.

Vi är alla numera pensionärer, så vi träffas dagtid en förmiddag i veckan hos någon av oss och läser högt ur en bok. Så bekvämt att inte behöva ta på sig ytterkläder, bara gå en trappa upp eller ner. Så skönt att inte ha krav på sig att läsa något hemma till nästa gång.

Värdinnan bjuder på kaffe och thé och någon chokladbit, inga excesser är tillåtna. Så turas vi om att läsa högt ur en bok som vi valt tillsammans. Inte alltid så lätt, alla

kommer med förslag, vi läser bak-sidestexter och provläser i böckerna.

Det har blivit ett antal böcker med åren. Vi varierar mellan romaner och deckare, mellan nya och gamla böcker. Och vi försöker att inte ge upp innan vi har läst hela boken, vad vi än tycker. Vi har ganska olika preferenser och ofta har vi olika åsikter om boken vi läser, men oberoende av det ger läsningen anledning till samtal såväl om egna erfarenheter som åsikter om samhället runt omkring oss. Det är lätt att komma in på allt möjligt. Och det kan bli heta diskussioner. Det finns så mycket att prata om. Så vi rekommenderar det: starta en högläsningssgrupp!

ANN, ANNIKA, KATARINA OCH LISBETH
BLOMSTRET/GÄVLE

Några böcker lästa i Blomstrets bokcirkel

Elsie Johansson: *Riktiga Elsie* (självbiografi)
Henning Mankell: *Kinesen* (deckare)
Bengt Ohlsson: *Solo: Berättelser* (noveller)
Malin Persson Giolito: *Störst av allt* (deckare)
Agneta Pleijel: *Doften av en man* (självbiografi/roman)
Andre Alexis: *15 hundar* (roman)
Ernest Hemingway: *Den gamle och havet* (roman)
Marianne Cedervall: *Spinnsidan* (roman)
Mikael Niemi: *Koka björn* (roman)
P-O Enqvist: *Ett annat liv* (självbiografi/roman)
Tommy Hellsten: *Han som såg mer* (psykologi/roman)

Alex Schulman: *Överlevarna* (självbiografi/roman)
Christoffer Carlsson: *Brinn mig en sol* (deckare)
Björn Natthiko Lindeblad: *Jag kan ha fel* (självbiografi)
Kerstin Ekman: *Löpa varg* (roman)
Claire Keegan: *Det tredje ljuset. Små ting som dessa* (noveller).
Sun-Mi Hwang: *Hönan som drömde om att flyga* (roman)
Johanna Hedman: *Trion* (roman)
Sjowall o Wahlöö: *Polis polis potatismos* (deckare)
Julian Barnes: *Känslan av ett slut* (roman)
Karolina Ramqvist: *Bröd och mjölk* (roman)

Kollektivhus NU

Bo tillsammans är föreningen Kollektivhus NU:s nyhetsblad. Beställ prenumeration på info@kollektivhus.se. Nästa nummer kommer ut i september 2023
Redaktörer: Kerstin Kärnekull och Anne Jalakas
Layout: Ann Norrby

Styrelsen i Kollektivhus NU

Ordförande:
Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm
ulrika.egero@gmail.com

Kassör:
Rolf Ericson, Kupan, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:
Ulla Immler, Tersen, Falun
Kerstin Kärnekull, Färdknäppen, Stockholm
Eva Mertel Högberg, Stolplyckan, Linköping
Tore Wizelius, Hambo, Hammenhög
Linnea Wesslund, Tunnan, Borås, suppleant

Webbredaktörer: Kerstin Kärnekull, Färdknäppen, Stockholm och Rolf Ericson, Kupan, Stockholm

På hemsidan www.kollektivhus.se finns listan över kollektivhus i Sverige och alla nummer av Bo tillsammans inklusive en innehållsförteckning och ett index, kollektivhus.se/category/bo-tillsammans

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter. Startargrupper betalar 200 kr/år och kan dessutom bli medlemmar i Föreningen för byggemenskaper utan extra kostnad. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som gåva.
Plusgirokonto 43 88 62-5.
Ange namn och e-post.

Kollektivhus NU på Facebook

Kollektivhus NU har en fansida, www.facebook.com. Det finns också en Facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, "Kollektivhuslägenheter", och en diskussionsgrupp för oss i kollektivhus och startargrupper, "Kollektivhusforum".